

OSIGURANJE UDRUŽENOG RADA

časopis za teoriju
i praksu osiguranja
imovine i lica

1984.

1

Uz prvi broj

Časopis »Osiguranje udruženog rada« pokrenut je kao glasilo Zajednice osiguranja imovine i lica »Dunav«, u kome će se obrađivati teorijska, stručna i praktična pitanja iz oblasti osiguranja, prava osiguranja i sudske prakse.

Ideja o izdavanju jedne ovakve publikacije nastala je iz potrebe da se ova društveno ekonomska oblast dublje, i na naučno-stručnoj osnovi, proučava i iznalaze rešenja koja će odgovarati samoupravnom modelu društveno-ekonomskih odnosa, na ovom sektoru reprodukcije.

Osiguranje je, kao što je poznato, prema ustavnoj koncepciji, jedna od funkcija udruženog rada. Ona proizlazi iz samog karaktera svojine nad sredstvima za proizvodnju, odnose prema društvenim sredstvima i prava radnika da njima upravljaju. Pri tome je i obaveza da društvena sredstva budu zaštićena kako tehničko-tehnološki, tako i ekonomski, u ovom slučaju od različitih opasnosti — rizika, koji ih mogu oštetiti ili uništiti. Posebno je obaveza radnika u udruženom radu da obezbede uslove za kontinuirano obavljanje procesa rada da bi se vršila reprodukcija u proširenom obimu.

Jedna od institucija preko kojih se ostvaruju zadaci udruženih radnika, u odnosu na zaštitu društvenih sredstava, je i osiguravajuća organizacija ili, tačnije rečeno, zajednica osiguranja imovine i lica. Kažemo jedna od institucija, jer ona nije jedina, postoje i druge. Međutim, Ustavom, a docnije i Zakonom o osnovama sistema osiguranja, data je mogućnost korisnicima društvenih sredstava da mogu organizovati zajednice osiguranja u kojima bi, na bazi uzajamnosti i solidarnosti, mogli udruživati sredstva radi otklanjanja ili smanjenja nepovoljnog dejstva uzroka koji mogu izazvati štetu.

Karakter ove institucije, u pogledu motiva i interesa, je bitno različit od klasičnih osiguravajućih organizacija, nastalih u drugim društveno-ekonomskim odnosima. Ova razlika je pre svega, u motivima i ciljevima njenog postojanja.

U kapitalističkim produkcionim odnosima, to je poslovna organizacija čiji su motivi i ciljevi stvaranje profita. Tome su podređeni tehnika, tehnologija, organizacija i društveni odnosi.

U socijalističkim sistemima, se administrativnim načinom upravljanja, preko ovih institucija akumulira se jedan deo dohotka u obliku rezervi osiguranja i služi za pokriće šteta na državnoj imovini. I ovde su prihvaćeni tehnologija i metodi rada klasičnih osiguravajućih organizacija, mada su motivi i ciljevi postojanja ovih organizacija sasvim različiti.

U našim uslovima, institucija osiguranja, u obliku organizovanja zajednice osiguranja, takođe je prihvaćena u sistemu društvene reprodukcije. Međutim, postoje bitne razlike u pogledu motiva i ci-

ljeva organizovanja ovih organizacija, u odnosu na klasične osiguravajuće organizacije.

Ekonomsko-pravna samostalnost društvenih pravnih subjekata u sistemu društvene reprodukcije i raspodeli dohotka, prouzrokuje potrebu institucionalizacije ove funkcije u sistemu. Motivi postojanja ovih organizacija proističu iz potrebe međusobne solidarnosti i uzajamnosti društveno-pravnih subjekata radi preduzimanja zajedničkih mera u otklanjanju i predupređenju dejstva raznih uzroka koji izazivaju štetni događaj, i radi solidarnosti i zajedničkog delovanja na njihovom otklanjanju, a sve radi kontinuiteta u privređivanju. Sistem organizovanja Zajednice osiguranja zasniva se na interesnom povezivanju i udruživanju sredstava između društveno-pravnih subjekata i građana, koja služe za preduzimanje zajedničkih mera na planu preventivne i solidarnosti u nesreći.

Ovakav položaj osiguravajuće funkcije i njenih institucija, traži posebnu teorijsku i stručnu razradu — i to u više oblasti: raspodeli dohotka, društvenih rezervi, troškova poslovanja, društvene i individualne produktivnosti rada, organizacije rada, tehnološke i tehničke zaštite, pravne zaštite društvenih sredstava, razrade Instituta solidarnosti i uzajamnosti u samoupravnom društvu, u tehnici i tehnologiji i organizaciji osiguravajućih organizacija, u ekonomici osiguranja, u društvenim odnosima u osiguranju, pravnoj teoriji i praksi...

Sva ova područja imaju veoma širok dijapazon istraživanja sa aspekta teorije i prakse. Razume se, da bismo stvorili sopstveni model, moramo poznavati dostignuća i iskustva drugih. Zato ovaj časopis, treba da se bavi i inostranom teorijom i praksom.

Od posebnog je značaja otvaranje prostora za istraživački rad iz oblasti osiguranja na samoupravnim osnovama a obzirom da se ovaj deo teorijskog istraživanja nalazi na samom početku, što predstavlja veliku prazninu u ekonomskoj teoriji uopšte. Interesovanje za ovu oblast ne odgovara njenom društveno-ekonomskom značaju, i to kako po veličini dohotka koji se izdvaja za ovu funkciju, tako, možda još više, zbog specifičnosti namene. Radi se, u suštini o smanjenju društvenih sredstava usled nastanka raznih štetnih događaja. Ako je šteta nastala ona se kroz osiguranje, u opštedruštvenim razmerama ne nadoknađuje. Međutim, kroz funkciju osiguranja, primenjujući princip solidarnosti, smanjuju se posledice i obezbeđuju uslovi za nastavak procesa privređivanja pa, prema tome, i za usporavanje daljih gubitaka u organizaciji u kojoj je štetni događaj nastao. Još značajnija je mogućnost da se posredstvom osiguravajuće funkcije utiče na otklanjanje potencijalnih opasnosti koje mogu da izazovu štetni događaj, kroz preduzimanje preventivnih mera.

Kako bi i mehanizam osiguranja mogao efikasno da funkcioniše, moraju biti prisutni naučni i stručni metodi iz raznih oblasti: tehnike, tehnologije, matematike, prava, informacionih sistema...

Časopis »Osiguranje udruženog rada« odgovoriće svojoj nameni ako se na njegovim stranicama nađu radovi svih kreativnih i stručnih snaga u Zajednici osiguranja imovine i lica »Dunav« i van nje. Zajednica »Dunav« će pružiti sve materijalne i druge uslove za uspešnu organizaciju ovog časopisa.

Nadamo se da će on koristiti radnicima i stručnjacima iz udruženog rada, radnih zajednica zajednica osiguranja, stručnim i naučnim kadrovima — svima onima koji pokazu interesovanje za njegovu sadržinu.

Ujedno želim da pozovem na saradnju sve one koji imaju interesovanja i smisla za bavljenje teorijskim i stručnim radom, kako bi se sa svojim priložima pojavili na njegovim stranicama.

Dr Straško Milošević